

PRIJATÉ TEXTY

P8_TA(2016)0476

Situácia v Taliansku po zemetraseniach

Uznesenie Európskeho parlamentu z 1. decembra 2016 o situácii v Taliansku po zemetraseniach (2016/2988(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 3 Zmluvy o Európskej Únii (Zmluvy o EÚ),
- so zreteľom na článok 174, článok 175 ods. 3 a článok 212 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006¹,
- so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2016/369 z 15. marca 2016 o poskytovaní núdzovej podpory v rámci Únie²,
- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje Fond solidarity Európskej únie³, a na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 661/2014 z 15. mája 2014, ktorým sa mení uvedené nariadenie⁴,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 375/2014 z 3. apríla 2014, ktorým sa zakladá Európsky dobrovoľnícky zbor pre humanitárnu pomoc („iniciatíva Dobrovoľníci pomoci EÚ“)⁵,
- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci⁶,

¹ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320.

² Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2016, s. 1.

³ Ú. v. ES L 311, 14.11.2002, s. 3.

⁴ Ú. v. EÚ L 189, 27.6.2014, s. 143.

⁵ Ú. v. EÚ L 122, 24.4.2014, s. 1.

⁶ Ú. v. ES L 163, 2.7.1996, s. 1.

- so zreteľom na závery Rady z 11. apríla 2011 o ďalšom rozvoji hodnotenia rizík v súvislosti so zvládaním katastrof v Európskej únii,
 - so zreteľom na závery Rady z 28. novembra 2008, v ktorých sa vyzýva k zlepšeniu spôsobilostí civilnej ochrany prostredníctvom európskeho systému vzájomnej pomoci založeného na modulárnom prístupe v oblasti civilnej ochrany (16474/08),
 - so zreteľom na správu Komisie s názvom Výročná správa Fondu solidarity Európskej únie za rok 2014 (COM(2015)0502),
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2007 o regionálnom vplyve zemetrasení¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 19. júna 2008 o zvýšení kapacity Únie v oblasti reakcie na katastrofy²,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 8. októbra 2009³ o návrhu rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o mobilizácii Fondu solidarity Európskej únie: Taliansko, zemetrasenie v regióne Abruzzo,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 15. januára 2013 o Fonde solidarity Európskej únie, vykonávaní a uplatňovaní⁴,
 - so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov z 28. novembra 2013 k Fondu solidarity Európskej únie⁵,
 - so zreteľom na otázky Komisie o situácii v Taliansku po zemetraseniach (O-000139/2016 – B8-1812/2016, O-000140/2016 – B8-1813/2016 a O-000141/2016 – B8-1814/2016),
 - so zreteľom na osobitnú správu Dvora audítorov č. 24/2012 s názvom Reakcia Fondu solidarity Európskej únie na zemetrasenie v regióne Abruzzo v roku 2009: závažnosť operácií a náklady na ne,
 - so zreteľom na článok 128 ods. 5 a článok 123 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže po zničujúcom zemetrasení, ktoré 24. augusta 2016 zasiahlo stredné Taliansko, 26. októbra 2016, resp. 30. októbra 2016, postihli regióny stredného Talianska ďalšie tri silné zemetrasenia v podobe vlny silných otrasov o sile 5,5 a 6,1, resp. 6,5 stupňa;
- B. keďže zemetrasenia a následné otrasy aj v ďalších mesiacoch pustošili stredné Taliansko; keďže posledné zemetrasenie z 30. októbra 2016 bolo najsilnejším zemetrasením, ktoré postihlo krajinu za viac ako 30 rokov, pričom zrovnalo so zemou celé dediny a mnohých obyvateľov postihnutých oblastí priviedlo na pokraj zúfalstva a spôsobilo rôzne nepriame formy škôd v okolitých oblastiach;

¹ Ú. v. EÚ C 282 E, 6.11.2008, s. 269.

² Ú. v. EÚ C 286 E, 27.11.2009, s. 15.

³ Ú. v. EÚ C 230 E, 26.8.2010, s. 13.

⁴ Ú. v. EÚ C 440, 30.12.2015, s. 13.

⁵ Ú. v. EÚ C 114, 15.4.2014, s. 48.

- C. keďže nedávne zemetrasenia údajne spôsobili zranenia viac než 400 ľuďom a usmrtili 290 ľudí;
- D. keďže tieto ničivé zemetrasenia sa hromadia v tzv. dominovom efekte a povedú k vysídleniu 100 000 obyvateľov;
- E. keďže vplyvom najnovších zemetrasení boli zničené mestá, vážne poškodená miestna a regionálna infraštruktúra, zdevastované historické a kultúrne dedičstvo, narušená hospodárska činnosť, a to najmä v prípade MSP, vzhľad krajiny, poľnohospodárstvo a potenciál v oblasti cestovného ruchu a pohostinstva;
- F. keďže tieto územia trpeli deformáciou na rozlohe približne 130 km² s maximálnym posunom aspoň 70 cm a keďže nepredvídateľné hydrogeologické dôsledky by mohli pri nepriaznivom zimnom počasí viesť k ďalším prírodným katastrofám, ako sú záplavy a zosuny pôdy, a ku kumulácii škôd;
- G. keďže niektoré územia v Európskej únii sú zraniteľnejšie a hrozí im vyššie riziko vzniku zemetrasení; keďže dokonca môžu byť vystavené opakujúcim sa prírodným pohromám rôzneho druhu, niektoré z nich v období kratšom ako jeden rok, posledné prípady sa vyskytli v Taliansku, Portugalsku, Grécku a na Cypre;
- H. keďže treba dobre koordinovať udržateľné rekonštrukčné úsilie s cieľom odstrániť hospodárske a sociálne straty a osobitná pozornosť by sa mala venovať aj neoceniteľnému talianskemu kultúrnemu dedičstvu, pričom sa musia podporovať medzinárodné a európske projekty zamerané na ochranu historických budov a miest;
- I. keďže Fond solidarity Európskej únie (FSEÚ) bol vytvorený na základe nariadenia (ES) č. 2012/2002 v reakcii na katastrofálne povodne, ktoré v lete 2002 postihli strednú Európu;
- J. keďže na posilnenie preventívnych opatrení na riešenie zemetrasení a opatrení na obnovu možno využiť rôzne nástroje Únie, ako sú európske štrukturálne a investičné fondy alebo mechanizmus v oblasti civilnej ochrany a jeho finančný nástroj;
- K. keďže reformou FSEÚ z roku 2014 sa pre členské štáty zaviedla možnosť požiadať o zálohové platby, o schválení ktorých rozhoduje Komisia, ak sú k dispozícii dostatočné zdroje; keďže však výška zálohy nesmie presiahnuť 10 % z predpokladanej celkovej sumy finančného príspevku z FSEÚ a jej maximálna výška predstavuje 30 miliónov EUR;
- L. keďže postihnutý štát musí predložiť Komisii žiadosť o pomoc z FSEÚ najneskôr do 12 týždňov od zistenia prvých škôd spôsobených katastrofou; keďže prijímajúci štát zodpovedá za použitie grantu a za kontrolu spôsobu, akým sa použije, avšak Komisia môže v prípade operácií financovaných z FSEÚ vykonať kontroly na mieste;
- M. keďže proces obnovy musí zohľadňovať minulé skúsenosti a keďže potreba vykonať tento proces čo najrýchlejšie, s primeranými zdrojmi, zjednodušenou byrokraciou a transparentne by mala byť základom udržateľnej rekonštrukcie rovnako ako potreba zaistiť bezpečnosť a stabilitu pre postihnuté obyvateľstvo s cieľom zabezpečiť mu, že bude môcť aj naďalej žiť v týchto regiónoch;
- N. keďže prevencia by mala byť čoraz dôležitejšou fázou riadenia katastrof a mala by

nadobudnúť väčšiu spoločenskú dôležitosť, a takisto si vyžaduje obozretný akčný program týkajúci sa šírenia informácií, osvetu a vzdelávania;

- O. keďže súčasné opatrenia na predchádzanie katastrofám by sa mali posilniť v súlade s predchádzajúcimi návrhmi Európskeho parlamentu s cieľom konsolidovať stratégiu pre prevenciu prírodných a človekom spôsobených katastrof na úrovni EÚ;
1. vyjadruje svoj najhlbší súcit a solidaritu so všetkými jednotlivcami postihnutými zemetrasením a ich rodinami, ako aj s talianskymi celoštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi zapojenými do zmierňovania následkov katastrofy;
2. vyjadruje svoje obavy z veľkého počtu vysídlených osôb vystavených drsným poveternostným podmienkam blížiaceho sa zimného obdobia; vyzýva preto Komisiu, aby identifikovala všetky možné spôsoby poskytnutia pomoci talianskym orgánom s cieľom zabezpečiť dôstojné životné podmienky pre osoby, ktoré prišli o svoje obydlia;
3. oceňuje neúnavné úsilie záchranných jednotiek, síl civilnej ochrany, dobrovoľníkov, organizácií občianskej spoločnosti a miestnych, regionálnych aj štátnych orgánov v zdevastovaných oblastiach, ktoré vynakladajú na záchranu životov, obmedzenie škôd a zabezpečenie spoločných základných činností s cieľom zachovať dôstojnú životnú úroveň;
4. zdôrazňuje, že séria zemetrasení a skaza, ktorú po sebe tieto zemetrasenia zanechávajú, má vážne hospodárske a sociálne dôsledky;
5. zdôrazňuje vážnosť situácie v teréne, v dôsledku ktorej vzniká významný a intenzívny finančný tlak na talianske celoštátne, regionálne a miestne verejné orgány;
6. víta väčšiu mieru flexibility pri výpočte deficitu na výdavky týkajúce sa zemetrasenia, ktorá bola poskytnutá Taliansku v súlade so zmluvami v záujme efektívneho a rýchleho zvládnutia súčasnej núdzovej situácie a budúcich zásahov potrebných na zaručenie bezpečnosti v postihnutých oblastiach; vyzýva tiež taliansku vládu, aby zabezpečila, že všetky dodatočne poskytnuté prostriedky sa skutočne použijú na tento konkrétny účel;
7. vzhľadom na výnimočnú a mimoriadne vážnu situáciu žiada Komisiu, aby zvažila možnosť vylúčiť udržateľné investície do obnovy a akékoľvek investície do antiseizmických investícií vrátane tých, ktoré sú spolufinancované prostredníctvom EŠIF a priradené k tematickému cieľu č. 5 („prevencia, podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie rizikám a riadenie rizík“), z výpočtu vnútroštátnych deficitov v rámci Paktu stability a rastu;
8. víta solidaritu vyjadrenú inštitúciami EÚ, inými členskými štátmi, európskymi regiónmi a medzinárodnými aktérmi vo forme vzájomnej podpory v núdzových situáciách;
9. žiada Komisiu, aby zvažila rozšírenie súčasného výpočtu Fondu solidarity, ktorý teraz vychádza z následkov spôsobených jednotlivými katastrofami, na kumulatívny výpočet škôd spôsobených viacerými živelnými pohromami, ku ktorým dochádza v tom istom regióne v priebehu toho istého roka;
10. zdôrazňuje problémy v oblasti predvídania v systémoch monitorovania zemetrasení a vysokú seizmickú aktivitu v oblasti Stredozemného mora a juhovýchodnej Európe; vyzýva členské štáty, aby urýchlili výskum zameraný na predchádzanie škodám,

riadenie krízových situácií a minimalizáciu dosahu katastrof, a to v spojení s opatreniami v rámci programu Horizont 2020; so znepokojením konštatuje, že počas uplynulých 15 rokov v dôsledku ničivých zemetrasení, ktoré postihli Európu, tisíce ľudí zomreli a státisíce zostali bez domova;

11. pripomína, že je dôležité dodržiavať požiadavky na výstavbu budov a infraštruktúry odolných voči zemetraseniam; vyzýva štátne, regionálne a miestne orgány, aby zintenzívnili svoje úsilie o zabezpečenie súladu stavieb s platnými normami týkajúcimi sa zemetrasení a venovali tejto téme náležitú pozornosť pri vydávaní stavebných povolení;
12. zdôrazňuje význam mechanizmu Európskej únie v oblasti civilnej ochrany pri podpore spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi civilnej ochrany v celej Európe v nepriaznivých situáciách a pri obmedzovaní dôsledkov mimoriadnych udalostí; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ešte viac zjednodušili postupy aktivácie mechanizmu, aby mohol byť rýchlo a účinne sprístupnený v období bezprostredne po katastrofe;
13. berie na vedomie žiadosť, ktorú predložila talianska vláda Európskemu fondu solidarity a vyzýva Komisiu, aby podnikla všetky nevyhnutné opatrenia s cieľom analyzovať žiadosti o pomoc z Fondu solidarity Európskej únie (FSEÚ), aby sa zabezpečila jeho rýchla mobilizácia; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam čo najskoršieho sprístupnenia zálohových platieb vnútroštátnym orgánom, aby mohli reagovať na naliehavé požiadavky situácie;
14. domnieva sa, že čiastočné začlenenie ročného finančného príspevku FSEÚ do rozpočtu, ktoré umožňuje navrhované súhrnné nariadenie, by mohlo ešte viac urýchliť postup mobilizácie prostriedkov s cieľom skôr a rýchlejšie reagovať, pokiaľ ide o pomoc ľuďom postihnutým katastrofou; okrem toho vyzýva Komisiu, aby v kontexte možných budúcich reforiem preskúmala realizovateľnosť zvýšenia prahu zálohových platieb a skrátenie lehôt na spracovanie žiadostí;
15. zdôrazňuje význam vytvárania súčinnosti medzi všetkými dostupnými nástrojmi vrátane európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) a zabezpečenia toho, aby sa zdroje využívali účinne na rekonštrukciu a všetky ostatné potrebné zásahy, a to v plnej spolupráci s talianskymi štátnymi a regionálnymi orgánmi; vyzýva Komisiu, aby bola pripravená z tohto dôvodu prijať zmeny programov a operačných programov čo najskôr po predložení žiadosti o zmeny zo strany členského štátu; podobne zdôrazňuje možnosť použiť Európsky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) na podporu vidieckych oblastí a poľnohospodárskej činnosti, ktoré boli postihnuté zemetrasením;
16. okrem toho zdôrazňuje, že je dôležité optimalizovať využívanie existujúcich prostriedkov EÚ na investície do predchádzania prírodným katastrofám a zabezpečenia konsolidácie a dlhodobého udržateľného rozvoja projektov obnovy, a pripomína potrebu zjednodušiť administratívne postupy na koordináciu fondov; zdôrazňuje, že po prijatí pomoci z FSEÚ by príslušné členské štáty mali zintenzívniť svoje úsilie zamerané na rozvoj vhodných stratégií riadenia rizika a posilnenie mechanizmov na prevenciu katastrof;
17. berie na vedomie, že na žiadosť talianskej vlády bolo aktivované riadenie núdzových situácií EÚ Copernicus s cieľom poskytnúť satelitný odhad škôd v postihnutých

oblastiach; podporuje spoluprácu medzi medzinárodnými výskumnými centrami a víta využitie radaru so syntetickým otvorom (SAR), ktorý dokáže cez oblaky hodnotiť a merať aj centimetrové pohyby na zemskom povrchu cez deň aj v noci, a to aj na účely prevencie a riadenia rizika;

18. zdôrazňuje dôležitosť štúdia opatrení na prispôsobovanie sa vidieckych i mestských oblastí narastajúcemu výskytu a rozmeru extrémnych klimatických javov v rôznych geografických oblastiach; vyzýva na posilnenie systémov včasného varovania v členských štátoch a na vytvorenie a posilnenie prepojenia medzi jednotlivými systémami včasného varovania;
19. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, vláde Talianska a regionálnym a miestnym orgánom v postihnutých oblastiach.